

Mobilizácia kreatívneho potenciálu v regióne Prešovského samosprávneho kraja prostredníctvom otvorených sociálnych inovácií (OSI)

Medzinárodný projekt OSIRIS (Open Social Innovation policies driven by co-creative Regional Innovation eco-systemS) je spoločným projektom 8 partnerov z EU. Projekt je implementovaný v rámci programu Interreg EUROPE (1.výzva). Hlavným cieľom je zlepšiť koncepciu, realizáciu a implementáciu politík otvorenej a sociálnej inovácie, ktoré sú riadené regionálnymi ekosystémami pre inovácie, zvyšujú rast a zamestnanosť v regiónoch, podporujú podnikateľské investície do výskumu a vývoja a zvyšujú spoločenskú kvalitu života.

Hlavným výstupom projektu bolo vypracovanie Akčného plánu, ktorého kľúčovými prvkami sú podpora a naštartovanie kreatívneho potenciálu v regióne s podporou otvorených sociálnych inovácií a tým pádom pozitívne pôsobenie na rast pracovných miest v regióne. Napriek značnému potenciálu kultúrneho a kreatívneho priemyslu, ktoré sa odhadujú viac ako 3% hrubého domáceho produktu, zostávajú tieto sektory podhodnotené a nerozpoznané, najmä z hľadiska ich schopnosti získať počiatočný kapitál a financovanie. Európska komisia sa

preto rozhodla podporovať tieto sektory. Vzhľadom na politický nástroj (Integrovaný regionálny operačný program), ktorý bol zadaný pri príprave projektu OSIRIS, je kreatívny priemysel nosnou témou akčného plánu. Metodika projektu OSIRIS a jeho benefity sú nespochybniteľné, pokiaľ ide o navrhovanie akcií pre región. Či už to boli Peer reviews, ale aj séria interregionálnych workshopov prispeli k hľadaniu riešení pre reálne problémy v našom regióne. V neposlednom rade návštevy v partnerských regiónoch tzv. príklady dobrej praxe boli nesmierne hodnotnou súčasťou projektu.

V rámci tohto akčného plánu sú navrhované celkovo 4 akcie (3 prioritné a 1 doplnková), ktorých cieľom je jednak podporiť kreatívcoch z regiónu, ale najmä zapojiť všetky sféry ekosystému do tohto procesu - verejné inštitúcie, súkromný sektor, verejnosť, neziskový sektor, akadémiu a tak naplniť poslanie otvorených inovácií. Akčný plán navrhuje aktivity, ktoré primárne alebo sekundárne môžu pozitívne vplývať a vplývajú na rozvoj kreatívnych povolání. Primárne je to priama tvorba pracovných miest v tomto sektore, a sekundárne je to možné docieľiť vytvorením pozitívneho prostredia, v ktorom sa budú rozvíjať tieto sektory a jeho aktéri budú mať záujem spolupracovať a pôsobiť na rozvoj regiónu aj vlastným príspevom.

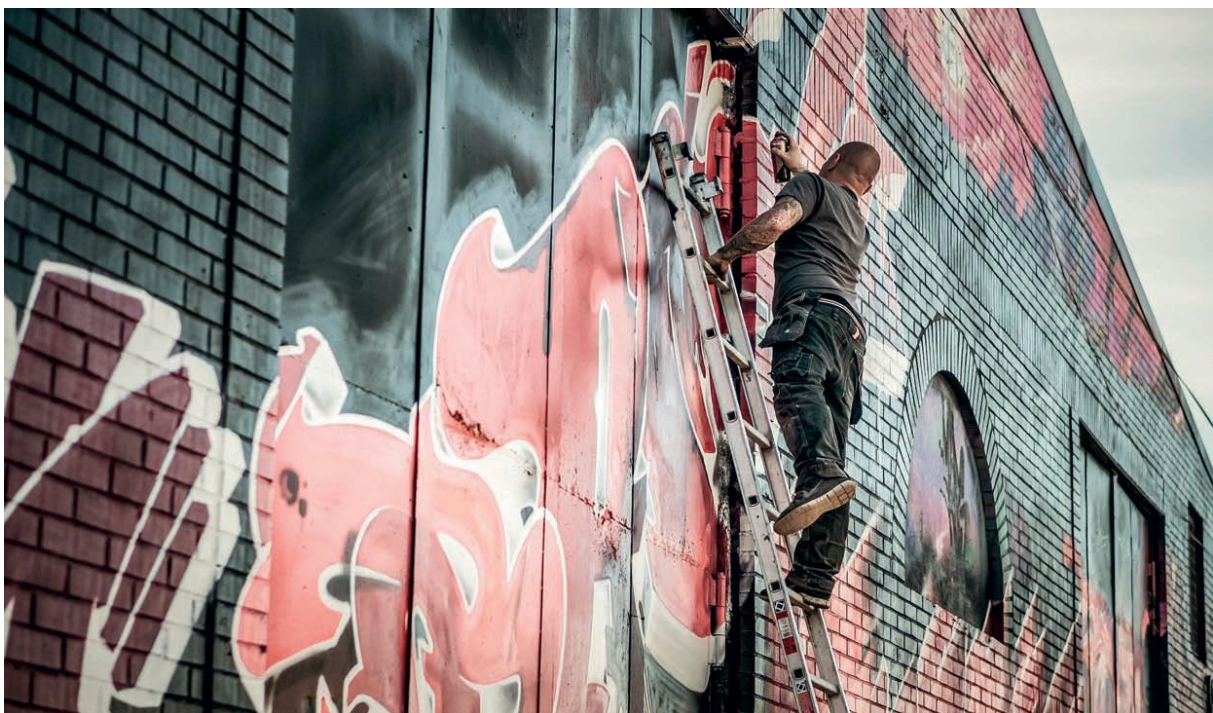

Víziou pre naštartovanie kreatívneho potenciálu v regióne je tvorba a najmä udržateľnosť pracovných miest v tomto sektore, zníženie fluktuácie za prácou a vytvorenie dopytu po výsledkoch kreatívnej práce. Tieto očakávané výsledky môžu byť dosiahnuté vytvorením priaznivého prostredia pre rozvoj kreatívneho talentu a netechnologických inovácií v kultúrnom a kreatívnom priemysle.

1. KREATÍVNE CENTRUM

Víziou Kreatívneho centra je vytvoriť miesto, kde sa kreatívni ľudia vzdelávajú, zlepšujú v zručnostiach, vytvárajú prototypy, zakladajú si vlastné firmy a neodchádzajú za prácou do vyspelejších regiónov, spoločne pracujú a zároveň prezentujú výstupy svojej práce verejnosti, stretávajú sa a relaxujú. Cieľom centra ako inštitúcie je zároveň sledovať trendy a vstupovať do medzinárodných konzorcií, sietí, klastrov a projektov pre ďalší rozvoj tejto myšlienky. Na základe spolupráce s existujúcimi miestnymi komunitami nechce vytvárať konkurenčné, ale naopak participatívne prostredie pre všetkých aktérov kultúrneho a kreatívneho sektora na princípe otvorenej komunikácie a dát, zdieľaných myšlienok a projektov.

Súčasťou kreatívneho centra bude najmä:

- Makerspace - Koncept, inšpirovaný sieťou FABLAB ov na celom svete. Sú to menšie dielne a priestory vybavené profesionálnou technológiou pre tvorbu prototypov pre rôzne odvetvia ako odevný design, kovospracovanie, drevovýroba, sieťotlač a grafická dielňa, 3D tlačiareň a pod.
- Kreatívny inkubátor a akcelerátor (školiace programy a priestor pre naštartovanie vlastného biznisu, alebo podpora vysoko inovatívnych kreatívnych podnikateľských projektov) Intenzívne vzdelávacie kurzy s lektormi z praxe.
- Coworkingový priestor (spoločne zdieľané kancelárie – jednak pre účastníkov inkubačného programu, ako aj pre iných záujemcov z oblasti kreatívneho priemyslu.)

2. INOVAČNÝ INKUBÁTOR

Inovačný inkubátor je druhou akciou, ktorej základným cieľom a víziou je prepojenie samosprávy, verejnosti, podnikateľského sektora a akadémie do riešenia aktuálnych problémov a potrieb v regióne. Spracovanie odpadov, doprava v meste, podpora turizmu, využívanie verejných priestranstiev, organizácia festivalov – to všetko a mnoho iných - sú aktuálne problémy na úrovni mesta, či regiónu – o ktorých sa živo diskutuje na sociálnych sieťach a rôznych neformálnych stretnutiach. Je to absolútne jasný dokaz o tom, že zmena a riešenia prichádzajú zdola, ale nemajú vytvorený priestor na systematické riešenie, do ktorého by bolo zapojená samospráva (mesto/kraj).

Navrhované akcie:

- ROCK-IN-TOWN - Cieľom akcie je vytvoriť platformu na prepojenie kľúčových aktérov s inovatívnym potenciálom s regionálnymi štruktúrami a riešenie aktuálnych problémov a pozitívne tak vplývať na zamestnanosť v regióne a zabránenie odlivu inovatívnych myšlienok, firiem do iných krajov SR a zahraničia.

3. KLASTER KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

Cieľom kultúrneho klastra je zosieťovať kultúrne pamiatky na území kraja (predovšetkým - hrady, zámky, pamiatky,..) z hľadiska ich potenciálu technického, priestorového a personálneho vybavenia pre poskytovanie podpory predajných a prezentačne orientovaných podujatí s cieľom ponuky v prvom rade miestnych produktov kreatívneho priemyslu. Víziou založenia kultúrneho klastra je na základe zosieťovania kultúrnych pamiatok a založenia platformy o kultúrnych pamiatkach v kraji – pozitívne vplývať na rozvoj cestovného ruchu ako aj sekundárne podporovať aktérov kreatívneho priemyslu. Vznik klastra kultúrnych pamiatok PSK reaguje na aktuálny nedostatočný stav podpory obnovy kultúrnych pamiatok v rámci Operačných programov a chce vyvíjať dlhodobý tlak na zlepšenie tejto situácie. Kultúrne dedičstvo je neodškriepiteľnou súčasťou modernej krajiny, ktorá si ctí tradície a jeho význam je značný pre zachovanie posolstva pre ďalšie generácie. Nedostatočná systematická podpora na úrovni programov má za následok postupné chátranie týchto objektov a pomoc len na báze komunitných a občianskych združení a ich dobrovoľníckej práce. Inštitucionálne zastrešenie Klastrom by malo významnejší vplyv na potenciálnu zmenu tohto stavu.

4. AKADÉMIA KÓDOVANIA

Princípom tejto akcie je vytvoriť pracovné miesta v rámci IT sektora, reklamy, marketingu. Situácia a najmä trendy naznačujú, že v sektore informačných a komunikačných technológií je trvalo nedostatok pracovnej sily, narastajúci dopyt a naproti tomu stále najvyššia nezamestnanosť v rámci Slovenska naznačuje potenciál, ktorý je možné preškoliť. Služby v oblasti IT - kódovania je možné využiť v rôznych sektoroch- vývoj mobilných aplikácií, gaming industry, marketingová podpora inštitúcii v správe mesta či kraja, kde často chýbajú inovatívne riešenia ale aj nedostatok kapacít s istou úrovňou IT zručností v súkromnom sektore (pri optimalizácii nákladov firmy, controlling a pod.) Škola kódovania bude slúžiť na preškolenie záujemcov z rôznych profesií (v ktorých sa nevedia uplatniť v regióne) pre nové možnosti zamestnania sa. Princíp školy spočíva v 3 mesačných intenzívnych kurzoch, počas ktorých by záujemcovia získali istú pokročilú úroveň IT zručností. (Predpokladom vstupu do programu je ale potrebná používateľská úroveň IT zručností - neide totiž o klasický rekvalifikačný kurz pre nezamestnaných).

Obsahovou stránkou školení bude: Práca s balíkmi MS Office na vyššej užívateľskej úrovni, Programovanie na úrovni Junior developera, Vývoj webstránok a mobilných aplikácií, Správa webu – SEO, optimalizácia, Grafický design, a pod. V rámci konceptu škola kódovania bude táto inštitúcia spolupracovať s IT firmami v regióne pri hľadaní uplatnenia absolventov ako aj pri samotných školiacich kurzoch.

VÍZIA REGIÓNU

Vzhľadom na odvážnu víziu týchto akcií, ktorou je podporiť vytvorenie novej identity regiónu ako Otvorený, inovatívny a kreatívny región, je nevyhnutná aktívna participácia samosprávy pri spolupráci k existujúcimi komunitami, iniciatívami a jednotlivcami. V horizonte niekoľkých rokov by mohol výrazne vzrásť sektor kreatívy a kultúry, čo v konečnom dôsledku bude pozitívne vplývať aj na rozvoj cestovného ruchu, ktorý nie je priamo podporovaný v rámci centralizovanej podpory a jeho rozvoj sa výrazným podielom pričiňuje o rast ekonomiky regiónu. Klaster kultúrneho dedičstva bude jednotne komunikovať a prezentovať historické bohatstvo regiónu. Samotné kultúrne dedičstvo a turistické atrakcie však nestačia.

Je potrebné vytvoriť kreatívnu identitu miestu, mestu a regiónu, ideálne postavenú na reálnom základe, či už v podobe historickej udalosti, zaujímavosti alebo inej jedinečnosti v danom regióne. Turisti čím ďalej viac vyhľadávajú zážitky, príbehy a nielen samotné miesta. Tento fakt výrazne potvrdzuje nevyhnutnú potrebu podporovať kreatívny priemysel, či už vo

forme prepojenia tradičných a moderných prvkov napríklad aj remeselnej výroby, ale tiež podpora designu, technológií a kreatívneho vzdelávania v Kreatívnom centre. Kreatíva úzko súvisí aj s inými sektormi ekonomiky. Kreatívne riešenia aktuálnych problémov regiónu, ktoré prinesie Inovačný inkubátor (na každoročnej báze) budú pozitívnym príkladom otvorenej samosprávy, ktorá podporuje potenciál v regióne. V regióne, v ktorom zmena prichádza zdola a samospráva je otvorená námetom a inováciám je posilnený lokálpatriotizmus a vôľa ostať a byť hrdou súčasťou tohto celku. V rámci vízie otvorenej spoločnosti je nevyhnutné pracovať na sprístupnení podstatných informácií všetkým prijímateľom v regióne. Hovoríme o otvorených dátach – informáciách verejne dostupných a verejne využívaných nielen podnikateľmi v meste, či regióne ale aj občanmi, investormi a pod. a priblížiť sa tak k moderným mestám a regiónom v Európe. (www.oulu.com). Open data ako téma bude taktiež súčasťou aktivít a potenciálnym výstupom Akadémie kódovania Región vytvárajú ľudia, ktorí v ňom žijú. Čoraz viac mladých ľudí ale aj podnikateľských subjektov chce prispieť k jeho rozvoju. Je preto nevyhnuté uchopiť iniciatívu zdola a využiť tento potenciál na rozvoj regiónu. Nie je nič lepšie, ako ponúknuť túto možnosť práve ľuďom, ktorí sami prichádzajú s inovatívnymi riešeniami aktuálnych problémov. Víziou by mal byť otvorený, kreatívny a inovatívny región.